

Dósai Istvánné Nagyobbik Lányával

Ez itt egy 1952-es, augusztusi kép. Budapesten készült, a Szent István parkban. A Szent István parki házak ilyen lerobbant állapotban voltak akkor. A háború után ez a gyönyörű park teljesen le volt pusztulva, és nagyon sokáig ilyen volt. Ez az én Julika lányom. Vele sétálgatok itt, és a kép hátán látható anyám írása: "Édes kis Julcsikám, az ő igazi mamájával, Zazával." Azért Zazával, mert anyámnak mondta azt a lányom, hogy mami. Így anyámon rajta is maradt ez a név, hogy mami, mindenki így hívta őt.

Julika 1951-ben született, a Kossuth Zsuzsa gimnáziumban érettségizett, kitűnő eredménnyel. Ekkor már anyámmal élt, mert amikor elváltam és újból férjhez mentem, ő anyámat választotta, vele akart élni. Anyám, azt hiszem, őt szerette a legjobban a világon. Együtt is éltek egészen Julika férjhezmeneteléig, 1972-ig. Julika az ELTE jogi szakán doktorált, de nem jogászkodott soha, újságíró lett, mint a férje. Két gyereke van: Péter, a legidősebb unokám, aki most 31 éves, neurobiológus kutató, "summa cum laude" doktorált, nemrég nősült meg. A lánya, Mariola pedig egy nagy bank központjában dolgozik. Két okos, kedves, melegszívű gyerek.

Nagyon sokáig a gyerekeim semmit sem kérdeztek a múltunkról, mert mi soha nem beszéltünk a megrázkódtatásról, ami mindegyikünket ért. De nem azért, mert akár a férjem, akár én bármiféle tagadnivalót találtunk volna ebben, úgy gondoltuk, hogy erről nincs mit beszélni. Úgy gondoltuk,

hogy annak a világnak egyszer s mindenkorra vége, amikor ez bármihez az életben szempont lehet. Nem tagadtuk soha, hogy zsidók vagyunk, hanem ez egyszerűen nem volt otthon téma. Tipikusan az a fajta család voltunk, amilyenről az ember hall meg olvas, hogy a gyerekek felnőnek, mire megtudják a szülők, a család múltját. Nem volt olyan, hogy gyertek, üljetek le, mert most elmondunk egy nagy titkot. Úgy lassan, apránként derült ki. A nagyobbik lányom éveken keresztül élt az édesanyámmal, úgy kilenc-tíz éves korától 1972-ig, a férjhezmeneteléig. És az én édesanyám, aki ha nagyon szigorúan vesszük, csak félig volt zsidó, mégis zsidóbb volt, mint én. Ő nagyanyaként több mindent adott át a zsidóságból, mint én a gyerekeimnek. Szóval Julika lányom korábban ismerte a zsidóságát, elfogadta, nem voltak ezzel gondjai, amennyire én tudom, sem a gimnáziumban, sem az egyetemen.

A kisebbiknél ez később történt meg. Mert mi, a férjemmel nem tartottuk ezt az egész dolgot megbeszélendő témának. Ma úgy érzem, hogy ez egy nagy butaság volt, mert az életünknek erről a részéről a gyerekeinknek jogosan tudniuk kellett volna a kezdet kezdetétől, arról, hogy a családdal mi történt a háború alatt, és így lassan összeállhat bennük a kép.